

Det kongelige kultur- og kirkedepartement
Postboks 8030 Dep

0030 OSLO

HØRINGSSVAR PÅ RAMBØLL RAPPORTEN – ”KARTLEGGING OG VURDERING AV UTVIKLINGEN I DEN NORSKE FILMBRANSJEN”

Den norske filmskolen har med interesse lest rapporten fra Rambøll Management.

Den norske filmskolen inngår ikke direkte i de institusjonelle strukturer som behandles og hvor det foreslås konkrete forandringer. Vi ser det derfor ikke som riktig å kommentere disse konkrete anbefalinger. Vi har valgt å se på de områder hvor Rambøll foreslår at det finnes forbedringspotensiale, og se hvilke muligheter Den norske filmskolen har til å tilføre noe til det totale bildet. I disse forslag har vi valgt å være så konkrete som mulig for at dokumentet skal kunne brukes i en videre strategisk tenking, forhåpentlig i samhandling med andre institusjoner.

Lillehammer, 20. mars 2006

Malte Wadman
Professor, Dekan

Den norske filmskolen

”KARTLEGGING OG VURDERING AV UTVIKLINGEN I DEN NORSKE FILMBRANSJEN”

Høringssvar

Generelt om rapporten

Den norske filmskolen ser på den evaluering som er foretatt av den norske filmbransjen som svært viktig, men beklager også at rapporten ikke er mer omfattende. Rapporten tar i første hand opp utviklingen av det norske markedet fra et produsentsynspunkt. Meget innfløkte utfordringer som den nasjonale infrastrukturen for filmbransjen, TV-kanalenes ansvar og delaktighet i bransjeutviklingen, samt utvikling av kreativ kompetanse nevnes kun i forbindelse med produsentstrukturen eller finansieringsformen /støtteordningen.

Norsk film

Norsk film befinner seg utvilsomt i en meget positiv utviklingsfase med store muligheter. Dette skyldes både omleggingen av finansieringsstrukturen og en sterk kompetanseoppbygging innen alle fagområder. Det finnes imidlertid fortsatt et stort forbedringspotensiale, som det også blir pekt på i rapporten.

Den norske filmskolen (DNF)

Den norske filmskolen ved Høgskolen i Lillehammer startet i november 1997. 14.juni 2006 vil det fjerde kullet slippes ut fra skolen¹. Mandatet var ved opprettelsen å utvikle et studium på høyeste nivå på linje med de land vi kan sammenligne oss med. Dette har for Den norske filmskolen betydd hovedsaklig de øvrige nordiske skolene hvor vi etter hvert har utviklet et nært samarbeid gjennom NORDICIL, men i tillegg noen viktige europeiske skoler som Filmskolen i Lodz, Polen, La Femis i Paris og National Film and Television School i Beaconsfield, England. I tillegg har skolen opparbeidet et stort nettverk av faste gjestelærere fra hele verden

Kommentarer til rapporten

Den norske filmskolen vil innskrenke seg til å kommentere de kapitler og de konklusjoner som ligger inn under vårt ansvarsområde, og hvor vi innehar kompetanse. Vi vil også foreslå noen konkrete tiltak for å styrke kompetansen på enkelte områder. Den norske filmskolen er formelt tilknyttet Utdanningssektoren (KD) og organisert som en avdeling ved Høgskolen i Lillehammer.

¹ Skolens struktur og målsetting beskrives i et vedlegg.

Dette skaper en del problemer når det gjelder et mer formalisert samarbeid med andre institusjoner og organisasjoner innen kulturområdet (KKD).

Samarbeid mellom bransjens aktører

En av konklusjonene som kommer frem av rapporten er at det er til dels dårlig kommunikasjon og samordning mellom institusjoner og organisasjoner i bransjen. Dette er vi til stor del enige i. Den viktigste utfordringen som finnes for å integrere en høyere filmutdanning i en nasjonal filmpolitikk, har blitt benevnt ”*bridging the gap*”. For å få dette til er det skapt mange satsinger i flere europeiske land, som f.eks. ”Drivhusprosjektet” i Sverige eller Novellefilmordningen i Danmark. Her har Norge en unik mulighet gjennom Norsk Filmutvikling, som ennå ikke fungerer optimalt.

Konkret eksisterende samarbeid

Det foreligger en samarbeidsavtale mellom Høgskolen i Lillehammer og Norsk Filminstitutt (NFI), men dette har hovedsaklig dreid seg om prosjektsamarbeid innen forskning og satsing på barn og unge (Amandus). Den norske filmskolen har hatt et vellykket samarbeid med NFI`s utenlandsavdeling når det gjelder deltagelse på festivaler med våre filmer, samt hjelp ved utenlandssalg og kontraktsinngåelse.

Den norske filmskolen har et uformelt samarbeid både med Norsk Filmutvikling (NFU) og Norsk Filmfond (NFF), og for tiden eksisterer også et kontaktutvalg. Vi ser imidlertid et stort behov for at denne type samarbeid utvides og fordypes på det faglige området. Den norske filmskolen har også helt siden opprettelsen prøvd å utvikle en mer faglig kontakt med TV-selskapene, da særlig NRK, men her har interessen fra Fjernsynets side vært meget begrenset.

Den norske filmskolen fikk ved omstillingen til Kvalitetsreformen i høyere utdanning dispensasjon fra Høgskolen i Lillehammer til å opprettholde ekstern representasjon i avdelingsstyret. Gjennom to representanter fra Produsentforeningen og en representant fra Norsk Filmforbund har derfor Filmskolen en forholdsvis nær kontakt med disse organisasjoner. Styrets rolle i den nye organisasjonen er imidlertid betydelig begrenset når det gjelder opprettelse og større omstilling av studier.

Forbedringsmuligheter

- Kontaktutvalget mellom Filmfondet (NFF), Filmutviklingen (NFU) og Filmskolen (DNF) opprettholdes og utvides med årlige eller halvårlige faglige seminarer (Forum) hvor en ser helhetlig på de satsingsområder som bør utvikles i det kommende året.
- NFF, NFU og DNF utarbeider sammen en strategi for å utvikle faglig sterke personer innen alle fagområder som kan videreformidle sin kompetanse i utdannings- / utviklingskjeden. Dette kan blant annet gjøres gjennom prosjektet ”Training the Trainers” som DNF har tatt initiativet til, og som er et samarbeid mellom flere filmskoler i Europa.

- DNF vil igjen søke kontakt med fjernsynsselskapene med henblikk på å få til et nærmere samarbeid etter mønster fra Danmark og Sverige. Her finnes store forbedringsmuligheter særlig med tanke på en økt utlegging av produksjoner til eksterne produsenter. Dette forutsetter imidlertid en interesse fra begge parter.

Kompetansenivået blant norske filmarbeidere (3.5.1)

Den norske filmskolen noterer med glede den positive holdning til kompetansenivået blant uteksaminerte studenter som rapporten dokumenterer. Skolen er meget ung sammenliknet med de fleste europeiske land, og 30 – 35 år yngre enn filmskolene i våre nordiske naboland. Til tross for dette har Den norske filmskolen oppnådd stor respekt blant andre filmskoler. Dette har i sin tur ført til at det har vært forholdsvis enkelt å knytte til oss noen av verdens beste ”pedagoger” innen filmområdet. Lokaliseringen ved Høgskolen i Lillehammer ses ikke på som noe konkret pedagogisk problem, men betyr derimot betydelige merkostnader når det gjelder logistikk. Lokaliseringen betyr også at studentene ved Filmskolen ikke er en kontinuerlig del av de kreative miljøene i Oslo, og de faglige debatter og diskusjoner som foregår der. Rapporten konkluderer også med at det er en uro blant noen folk i bransjen for at det utdannes for mange ”filmfolk”! Dette er en uro som har kommet i alle land som har startet en filmutdanning og kan selvfølgelig tilskrives redselen for en større konkurranse om penger og arbeidsmuligheter. Den Danske Filmskolen har årlig utdannet like mange filmarbeidere som DNF i over 30 år, og dette har i høyeste grad vært med på å utvikle den danske filmbransjen. Vi tror altså ikke dette er noen fare, men det vil heller ikke være mulig å øke kapasiteten særlig uten at dette vil føre til en generell nivellering av kompetansenivået. Det sistnevnte er selvfølgelig et problem så lenge Den norske filmskolen (i motsetning til kunsthøgskolene) eksisterer under det nye finansieringssystemet for høyere utdanning med en stor studentkomponent som en del av finansieringen.

Forbedringsmuligheter

- Gjennom utviklingen av studiene ved Den norske filmskolen i tråd med Kvalitetsreformen til å omfatte Bachelornivå, Masternivå og PhD-nivå² vil mulighetene til å utvikle og tilpasse kompetansenivået til de uteksaminerte studentene betydelig forbedres. DNF arbeider allerede for dette.
- For til dels å bøte på de problemene som noen i bransjen opplever med lokaliseringen av Den norske filmskolen, vil en søke kontakt med Produsentforeningen / enkeltprodusenter og ev. i samarbeid med NFU søke å opprette en velstyrt praksisordning for alle studentene ved skolen.

² Den norske filmskolen har allerede to stipendiater i Stipendprogrammet for Kunstnerisk Utviklingsarbeid, hvor DNF står for veiledningen. Etter gjennomført eksamen vil DNF være kvalifisert til å søke NOKUT om akkreditering på nivå med Vitenskapelig Høgskole.

Her ville praksisveiledere fra bransjen gjennom en nær kontakt med skolen kunne hjelpe til å utvikle og optimalisere undervisningsplanene.

- Hvis bransjens organisasjoner og institusjoner på en bedre måte trakk med Filmskolen ved seminarer, satsinger, festivaler og konferanser som tar for seg utviklingen innen norsk film, ville dette selvfølgelig også føre til at studieplaner kontinuerlig kunne tilpasses bransjens kompetansebehov.
- Den norske filmskolen har det siste året opprettet en EVU-gruppe som skal utrede de konkrete behovene til etterutdanning som allerede melder seg, særlig innen det digitale området. Her er det ønskelig med et sterkt og våkent samarbeid i forbindelse med de kommende forandringene i produksjonslinjen.

Kompetansenivået blant norske produsenter (3.5.2)

Kritikken mot kompetansenivået til norske produsenter kommer inn på et område hvor Den norske filmskolen driver utdanning. Vi er usikre på hvorvidt den svake innsatsen på dette området kun skyldes manglende kompetanse, eller om det også til dels avhenger av det fokus som norske produsenter har hatt og til dels fortsatt har. Dette kan ha sammenheng med noen av effektene i finansieringssystemet. Imidlertid finnes det innen dette område noen helt definerte områder som faller inn under s.k. overførbare kunnskaper. Her finnes det altså helt klart et stort forbedringspotensiale. Dette er et område hvor et samarbeid både med produsentforeningen, NFF og NFU føles som meget naturlig.

Rapporten kommer i dette kapitlet også inn på det litt "ulne" begrepet Idé- og talentutvikling hvor en opplever at produsentene er svake (ikke profesjonelle nok). Ut fra det videre resonnementet kan det imidlertid oppleves som det her snarere dreier seg om å ha nok ressurser til å kunne holde på regissører og mulige talenter.

Endelig tar dette kapittel opp at norske produsenter mangler vilje og forståelse for å produsere for TV. Dette beror etter all sannsynlighet på at alle andre enn TV-kanalenes "egne" produsenter mangler erfaring, samtidig som TV-kanalene har en motvilje mot en nærmere dialog både med Filmskolen og bransjen. Private produsenter har inntil for kort tid siden heller ikke sett på produksjon for TV som noe mulig alternativ.

Forbedringsmuligheter

- Den norske filmskolen vil snarest søke kontakt med Produsentforeningen for å kartlegge de områder hvor behovene for kompetanseheving er viktig, både innen grunn- og videreutdanning så vel som etterutdanningstilbud. Konklusjonene fra disse kontakter vil deretter innarbeides i Filmskolens studieplaner så langt dette er mulig innen de gitte rammene. Her vil også et samarbeid med NFF og NFU være viktig.
- Idéutvikling er en viktig del av Filmskolens satsingsområder og har bl. a. ført til utviklingen av Triangelsamarbeidet innenfor den pedagogiske modellen ved DNF. Utviklingen av triangelmodellen vil videreføres og rulleres for også

å trekke inn visuelle (fotostudenter) og designmessige (PD-studenter) komponenter. I dette arbeid deltar produsentstudentene fullt på linje med regissør- og manusstudentene.

- Dette området vil tas opp som et viktig punkt i kontakten med fjernsynsselskapene. Vi vil her ha mulighet til delvis å forandre eller utvide studieplanen så lenge dette ikke går på bekostning av andre emner eller områder.

Innovasjonsevnen i norsk filmbransje (3.5.4)

Vi er enige i at innovasjonsevnen i norsk filmbransje kunne vært betydelig større. Dette er imidlertid noe som er meget vanskelig å understøtte gjennom strukturelle forandringer. Rapporten foreslår at dette ville bli bedre hvis en hadde større og mer ressurssterke produsenter, men samtidig er dette en sterk overforenkling av problemstillingen.³ Den norske filmskolen har selvfølgelig et ansvar for å understøtte innovasjonsevnen til alle studenter, men dette arbeid må også videreføres etter "eksamen" som f.eks. i Talentutviklingsprogram eller gjennom støtte til større eksperimenter f.eks. i form av novellefilmer. Dette er etter vår mening et naturlig ansvarsområde både for Filmutviklingen og Filmfondet.

Forbedringsmuligheter

- Det avsettes midler til å understøtte utvikling av prosjekt av særlig innovativ eller eksperimentell karakter som fortsatt har som målsetting å nå et større (utenfor kunstsalongene) publikum. Prosjektutviklingen gir også støtte til utvikling av filmens design og "look".
- Den norske filmskolen vil både innenfor den ordinære undervisningen og innen Kunstnerisk Utviklingsarbeid sette fokus på alternative fortellerformer.

Støtte etter konsulentvurdering (4.3.1)

I dette kapitlet rettes til dels sterk kritikk mot konsulentordningen og de enkelte konsulents kompetanse og arbeid, samt til dels også mot administrasjonen av ordningen (retningslinjene). En kommer også tilbake til dette i kapittel 6.2.1. (Anbefalinger #2.) Den norske filmskolen vil ikke gå inn i og kommentere disse påstandene, men vil kun konstatere at hvis en ønsker å utvikle innovasjonsevnen og satsingen på kvalitetsfilm, er konsulentordningen meget vesentlig å opprettholde.

³ Lars Jönsson (Memfisfilm) i Sverige prøvde å få med alle de store produsentene / distributørene på Änglagård uten hell. Den ble produsert på S-16 og med en stor andel kreditter. Deretter har Memfisfilm produert "Fucking Åmål", "Jalla, jalla" m.fl.

Gjennom at Den norske filmskolen allerede i år 2000 ble gjort oppmerksom på de problemer som Filminstituttene både i Sverige og Danmark hadde med å rekruttere kompetente personer til konsulentstillingene, ble det utviklet en studieplan for en Internasjonal Master for Commissioning Editors (Konsulenter). Studieplanen ble utviklet av Karin Bamborough (NFTS, DNF) og Renée Goddard (tidl European Script Fund). Dette studiet var tenkt som en ettårig påbygging etter f.eks. en Produsent- eller Regimaster.

Forbedringsmuligheter

- I tillegg til eventuelle forandringer i stillingsinstruks og retningslinjer, som ikke Den norske filmskolen skal kommentere, vil Den norske filmskolen kunne utvikle et utdanningstilbud som retter seg mot personer som ønsker å arbeide som konsulenter innen filmbransjen eller Commissioning editors innen fjernsynsbransjen. Utdanningen ville kunne henvende seg til et nordisk utdanningsmarked og avvikles på engelsk.

Konklusjoner

Den norske filmskolen beklager at rapporten fra Rambøll Management ikke er mer omfattende og ikke tar for seg kompetanseutvikling og kvalitative områder i større bredde og dybde. Rapporten peker imidlertid på noen viktige områder som må styrkes. Den norske filmskolen foreslår følgende konkrete tiltak:

- I. Samarbeidet mellom Den norske filmskolen, Norsk Filmutvikling og Norsk Filmfond utvikles gjennom faste møter hvor følgende områder står i fokus:
 - a. Felles satsinger på kompetanseutvikling innen alle fagområder.
 - b. Særlig fokus på konkrete kompetansehevingstiltak for produsenter innen de områder som rapporten peker på.
 - c. Utvikle en felles strategi for å øke innovasjon og originalitet innen norsk filmbransje.
 - d. Starte et arbeid for å utvikle norske ressurspersoner som vil kunne videreformidle kompetanse innen alle områder. (Training the Trainers.)
- II. Utvikle et samarbeidsforum mellom Den norske filmskolen og fjernsynsselskapene med mål å kunne styrke behovet for kompetanse og forståelse for disse selskapers behov. Dette vil rette seg til alle fagfunksjoner, men med særlig satsing på produsentene.
- III. Sammen med bransjen utvikle en ordning med praksisplasser og praksisveiledere for studenter ved Den norske filmskolen.

- IV. Bransjens institusjoner og organisasjoner trekker studenter og personale ved Den norske filmskolen inn i faglige satsinger, konferanser og andre målrettede tiltak som berører utviklingen i bransjen.
- V. Det nedsettes et tverrfaglig utvalg med representanter både fra bransjen og fra Den norske filmskolen for å foreslå kompetansehevingstiltak i forbindelse med den snarlige omleggingen til heldigital produksjonslinje. Her bør en se på de tekniske så vel som konseptuelle utfordringene.

I tillegg til ovennevnte satsinger, vil Den norske filmskolen kunne utvikle spesifikke studier etter ”bestilling” fra bransjen. Disse satsinger vil kunne spenne fra kortere kurs via årsheter til sideordnede Master som nevnt tidligere. Etter hvert som Forsknings- og Kunstnerisk Utviklingsprogram får et visst omfang, vil en også kunne påta seg forsknings- og utredningsarbeid på et meget høyt nivå. I noen tilfeller vil disse satsinger kunne finansieres via utdanningssektoren, men i andre tilfeller må dette sannsynligvis legges opp som eksternt finansierte studier.

Lillehammer, 20. mars 2006

Malte Wadman
Professor, Dekan